

форми захисту прав і свобод громадян на всі правовідносини у державі зумовило законодавче вирішення питань забезпечення права громадян на судове оскарження протиправних рішень, дій або бездіяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування шляхом створення адміністративної юстиції, яка поки що не отримала остаточної законодавчої та доктринальної цільової визначеності. Водночас постає питання щодо визначення у межах чинного законодавства України принципів і процесуальних засад розгляду і вирішення адміністративних спорів у межах органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, які в Україні ще не набули свого систематизованого нормативно-правового закріплення.

Юрій Сергійович був людиною науки, творчо, віддано служив їй. Складна проблема захисту прав і свобод людини, обсягу і конкретного права змісту та меж, в яких держава може втручатися в нього і обмежувати це право, спонукала його до нових ідей, пошуків нових рішень захисту цього права.

Пам'ять про Ю. С. Педька назавжди залишиться в наших серцях.

МИРОНЕНКО Олександр Миколайович **(14 серпня 1942 р. – 11 листопада 2014 р.)**

11 листопада 2014 р. пішов з життя Мироненко Олександр Миколайович – український правознавець, політолог, філософ, історик, доктор філософських наук, член-кореспондент Національної академії правових наук України.

Олександр Миколайович Мироненко народився 14 серпня 1942 р. в с. Покровське Веселинівського району Миколаївської області в сім'ї робітника МТС і колгоспниці. Згодом він неодноразово підкреслював, що усіма кращими рисами свого характеру передусім завдячує батькам – Миколі Яковичу та Марії Гнатівні – невтомним трударям, сердечним і мудрим наставникам, відданим своїм дітям. Від 1947 р. родина мешкала в м. Миколаїв. Тут у 1949 р. майбутній професор розпочав свій шлях до знань в семирічній школі № 18, а продовжив його у школі № 16, яка давала вже повну середню освіту. Інтелектуальна обдарованість Олександра Миколайовича виявилася ще в дитячі роки, він закінчив школу із золотою медаллю, неодноразово був переможцем районних, міських та обласних шкільних олімпіад. Особливо він пишався перемогою на республіканській (1958 р.) олімпіаді з фізики, після якої одержав персональне запрошення вступити до Московського фізико-технічного інституту. Утім, Олександр Миколайович тоді вже мріяв про вступ до Московського державного інституту міжнародних відносин, неодмінною передумовою чого був попередній дворічний стаж виробничої діяльності. Тому свою трудову діяльність він розпочав слюсарем на Миколаївському суднобудівному заводі (1959–1962 рр.). Далі проходив строкову військову службу, а від 1965 р. працював у комсомольських та партійних органах.

Закінчив 1971 р. юридичний факультет Одеського університету, в 1977 р. – Академію суспільних наук у Москві, займався науково-педагогічною діяльністю. У цей період з-під пера О. М. Мироненка виходять перші монографічні

«Витоки українського революційного конституціоналізму 1917–1920 рр.: теоретико-методологічний аспект» (2002 р.), «Конституційний Суд України: історія і сучасність, доктрина і практика» (2011 р.); колективні монографії, підручники та енциклопедично-довідкові видання «Політологія» (1992 р.); «Мала енциклопедія етнодержавознавства» (1996 р.), «Історія держави і права України» (т. 1–2, 1996 р.), «Етнос і держава: основи етнодержавознавства» (1996 р.), «Українське державотворення: невitreбуваний потенціал» (1997 р.), «Історико-політичні уроки української державності» (1998 р.); «Юридична енциклопедія» (т. 1–6, 1998–2004 рр.); «Український парламентаризм: історія і сучасність» (1999 р.), «Правова ідеологія і право України на етапі становлення тоталітарного режиму (1929–1941)» (2001 р.), «Джерела української гуманітарної думки» (2002 р.), «Історія вчень про державу і право» (2010 р.).

Високий професіоналізм, творча наснага, невтомна енергія та надзвичайна працездатність Олександра Миколайовича дозволили реалізувати його ідеї у понад 1000 наукових працях. Здійснював значну науково-громадську роботу, зокрема входив до багатьох редакційних колегій наукових фахових видань, спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій, науково-консультативних органів тощо.

За свою наукову, державну і громадську діяльність удостоєний багатьох державних нагород і вищих відомчих відзнак, зокрема, звання заслуженого діяча науки і техніки України (1997 р.), лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки (2004 р.). Він також нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня (2002), Почесною грамотою Верховної Ради України (2006), багатьма відомчими відзнаками НАН України.

Досвід наукової, науково-громадської та педагогічної діяльності Олександра Миколайовича став у нагоді й ще довго надихатиме багатьох його колег, учнів, соратників, які знали його не тільки як талановитого ученого та принципового, вимогливого і справедливого колегу, а й як яскраву особистість, порядну людину, турботливого й відданого чоловіка і сім'янина.

Глибокі знання, наполегливість, самовідданість, безкорисливість Олександра Миколайовича назавжди залишаться у пам'яті співробітників інституту і всіх тих, кому хоч раз довелося працювати з цієї доброзичливою і щирою людиною. Світла пам'ять про нього житиме в серцях його колег, рідних, друзів, вдячних сучасників та прихильників його ідей.

Пам'яті Віталія Івановича СЕМЧИКА

09 грудня 2014 р. на 88-му році життя перестало битися серце визначного вченого-аграрника України, головного наукового співробітника України Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, голови ради науково-правових експертиз при Інституті, Заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії УРСР у галузі науки і техніки, члена-кореспондента НАН України, дійсного члена Національної академії правових наук України Віталія Івановича Семчика.

праці, десятки брошур, сотні наукових і публіцистичних статей. Серед них низка наукових статей була опублікована за кордоном. У 1988 р. О. М. Мироненко блискуче захистив докторську дисертацію на тему «Глобальні проблеми на межі третього тисячоліття (соціально-політичний аспект)».

У своїх наукових працях та суспільно-політичній діяльності він завжди обстоював громадянську позицію, за що не раз потрапляв «у немилість» до керівництва партійних органів. Громадське визнання плідних результатів діяльності ученого виявилось в численних рецензіях на його праці, опублікованих в Україні, Росії, Польщі, Чехії, Словаччині, Канаді, США та інших країнах.

Від 1983 р. вчений постійно працює в Інституті держави і права ім. В. М. Корецького НАН України: старшим науковим співробітником, завідувачем відділу історії держави і права УРСР, згодом перейменованого у відділ історико-політологічних досліджень держави і права України. Від 1993 р. – член-кореспондент Національної академії правових наук України. У 1994 р. здобув вчене звання професора. Очолював секцію історії держави і права Ради з координації фундаментальних правових досліджень НАН України (від 1988 р.) і Комісію по вивченню історії українського права при Президії НАН України (від 1994 р.).

У жовтні 1996 р. Верховна Рада України призначила О. М. Мироненка суддею Конституційного Суду України. Після завершення строку перебування на виборній державній посаді у 2005 р. повернувся на роботу в інститут на посаду головного наукового співробітника відділу історико-правових досліджень. Деякий час виконував обов'язки ректора Київського університету права НАН України.

Численні праці О. М. Мироненка були присвячені проблемам історії держави і права, політичної і правової думки, філософії права і політології. Останнім часом Олександр Миколайович зосередився на вивченні історії становлення і розвитку конституційної юстиції в Україні і світі, досліджував особливості передісторії та історії народження і становлення Конституційного Суду України як єдиного органу конституційної юрисдикції, що гарантує верховенство права і найвищу юридичну силу Конституції України. Досліджував видатний внесок вітчизняних і зарубіжних правознавців у еволюцію ідей конституційної юстиції, у процес започаткування ними європейської моделі конституційної юрисдикції, її концептуальних засад. Аналізував доктринальні і прикладні передумови створення першого в Україні конституційного суду, його організацію, повноваження, порядок діяльності, практику конституційного судочинства, набутий досвід, дискусійні акти, невирішені проблеми й пропонував шляхи їх розв'язання та підвищення ефективності вітчизняного конституційного правосуддя.

Основні праці О. М. Мироненка: індивідуальні монографії «Боротьба за мир і глобальні проблеми сучасності» (1985 р.), «Розв'язання загальнолюдських проблем: перший досвід і гальмівні фактори» (1986 р.); «Розв'язання проблем ядерної доби» (1989 р., французькою мовою), «Світлоч української державності: політико-правовий аналіз діяльності Центральної Ради» (1995 р.),